

Consulta relativa a la proposta de modificació del Decret 190/2015, de 25 d'agost.

El Decret 190/2015, de 25 d'agost, de desplegament de la Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn dota a la societat catalana d'una eina per minimitzar la contaminació lumínica, vetllar per la preservació de l'entorn, evitar consums d'energia innecessaris, promoure tecnologies més eficients i avançar cap un model de consum energètic català sostenible.

Aquest Decret té per objecte regular els sistemes d'il·luminació i estableix les característiques dels equips d'enllumenat i els nivells d'il·luminació màxims en funció de l'activitat que es vol desenvolupar o de la zona de protecció envers la que es troba la instal·lació.

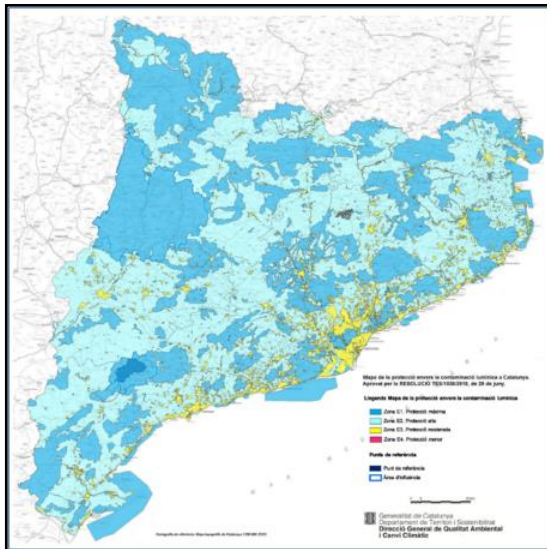
Un disseny o un ús inadequat de les instal·lacions d'enllumenat produeix contaminació lumínica, en tant que pertorba les condicions naturals del medi nocturn i pot afectar els ecosistemes i la biodiversitat i tenir conseqüències perjudicials per al medi ambient en general.

La contaminació lumínica dificulta la visió del cel, el qual forma part del paisatge natural i és un bé immaterial i un patrimoni comú que cal protegir. A més, un enllumenat nocturn excessiu o incorrecte pot causar molèsties en produir enlluernament o envair l'àmbit privat.

Un enllumenat nocturn que respongui a criteris coherents i racionals fa possible un notable estalvi energètic i, de manera indirecta, una disminució de les emissions de gasos d'efecte hivernacle.

Els criteris fonamentals que determinen les característiques de les instal·lacions d'il·luminació, segons el Decret 190/2015, són:

- La vulnerabilitat de la zona envers la contaminació lumínica on estigui ubicada:

El territori català es divideix en quatre zones de protecció en funció de la vulnerabilitat del medi nocturn envers la contaminació lumínica. Aquesta zonificació és reflecteix en el Mapa de la protecció envers la contaminació lumínica a Catalunya. Aquesta zonificació determina la tipologia de làmpada, el tipus de llum i la sensibilitat de l'entorn pel que fa a la llum intrusa i la instal·lació d'elements d'enllumenat no funcional. El mapa el podeu consultar a: <http://sig.gencat.cat/visors/pcl.html>

A més d'aquestes zones, el Decret 190/2015 també regula dues tipologies d'espai de medi

nocturn protegit, que són els punts de referència que són de gran extensió i els espais amb un cel nocturn de qualitat que són d'àmbit més local.

Aquestes són zones que per les seves singulars característiques es considera convenient augmentar-ne la protecció, preservar-ne la qualitat i distingir-la amb l'objectiu de promocionar el seu valor.

A Catalunya actualment hi ha dues àrees declarades Punt de referència i un municipi declarat Espai amb un cel nocturn de qualitat. Durant el procés de tramitació i d'implantació d'aquests distintius de qualitat, s'han experimentat algunes dificultats tant a nivell procedimental com a nivell tècnic, i es considera important desenvolupar normativament aquestes figures d'espais de medi nocturn protegit per tal de solucionar-los.

- L'horari de funcionament de la instal·lació d'il·luminació:

Les instal·lacions d'il·luminació han d'estar apagades quan no s'estigui desenvolupant l'activitat per a la qual estan destinades.

Així doncs instal·lacions d'il·luminació d'activitats com rètols publicitaris, enllumenat ornamental, etc. han d'estar apagades a partir de les 0:00 h en horari d'hivern i de les 1:00 h en horari d'estiu¹.

- L'ús al qual va destinat l'enllumenat:

No es necessita la mateixa llum per jugar a tennis, que cal veure amb precisió un objecte petit a gran velocitat, que per a un aparcament de cotxes.

Per això les característiques de les instal·lacions d'il·luminació es regulen en funció de l'ús que se li ha de donar a l'enllumenat.

Les principals característiques a tenir en compte per a un bon disseny és que s'ha d'optar, sempre que sigui possible, per làmpades de llum càlida, ja que són les que emeten, majoritàriament, radiacions visibles per a l'ull humà, tenen un menor impacte ambiental sobre els ecosistemes i la seva llum es dispersa menys per l'atmosfera. L'altre criteri important a tenir en compte és el d'utilitzar llums que emetin el mínim de llum possible cap al cel i els entorns que no es volen il·luminar.

La implantació de les mesures recollides en el Decret 190/2015, de 25 d'agost, suposa una important reducció de l'impacte ambiental de les instal·lacions d'il·luminació.

Però, amb la normativa actual s'identifiquen les següents problemàtiques:

1. L'interès de seguir promocionant els espais de medi nocturn protegit requereix desenvolupar el procediment per obtenir tal distinció i que la declaració d'aquestes zones es faci de forma del tot homogènia i proporcional al grau de protecció.
2. La tecnologia entorn de la llum i els sistemes d'il·luminació està en continu desenvolupament i cal adequar els preceptes de la normativa a les tecnologies disponibles en el mercat, per facilitar-ne la seva aplicació.

¹ Per a zones de protecció màxima i alta fora del nucli urbà l'horari és una hora menys.

3. La Unió Europea ha aprovat el Reglament (UE) 2019/2020 de la Comissió d'1 d'octubre de 2019, pel que s'estableixen els requisits de disseny ecològic per a les fonts lluminoses i els mecanismes de control, i també ha aprovat el Reglament Delegat (UE) 2019/2015 de la Comissió de l'11 de març de 2019, pel que es complementa el Reglament (UE) 2017/1369 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a l'etiquetat energètic de les fonts lluminoses.

Aquests Reglaments són de requisits d'eficiència energètica i etiquetatge ecològic, destinats a la classificació d'un nou etiquetatge energètic, ja que aquest ha quedat desfasat per la millora de l'eficiència energètica en nombrosos productes. Actualment la majoria dels aparells arriben a la classe A i han d'afegir-se a l'escala tres classes addicionals: A+, A++ i A+++, això acaba generant confusió, per aquest motiu a partir del 2021 aquestes classes s'aniran eliminant de l'etiquetatge de les làmpades. El nou sistema de classificació només utilitzarà les lletres de l'A a la G.

4. El Reial decret 1890/2008, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el reglament d'eficiència energètica en instal·lacions d'enllumenat exterior i les seves instruccions tècniques complementàries EA-01 a EA-07, que és normativa estatal de caràcter bàsic, està en tràmit de modificació (en data 1 de desembre de 2019 va acabar el tràmit d'informació pública de la seva modificació).

El nou RD previsiblement establirà valors límit més restrictius pel que fa a nivells d'il·luminació. Tot i que els canvis plantejats durant el tràmit d'informació pública no s'arribessin a implementar del tot, les modificacions previstes van en la línia de la nova norma CIE 150:2017 "Guide on the limitation of the effects of obtrusive light from outdoor lighting installations, 2nd Edition" que recomana valors més restrictius, que els actualment establerts a Espanya i Catalunya, pel que fa a la prevenció de la contaminació lumínica.

La norma CIE 150:2017 és una norma internacional que té l'objectiu d'ajudar a formular directrius per avaluar els impactes ambientals de l'enllumenat exterior i donar límits recomanats als paràmetres d'il·luminació importants per minimitzar l'impacte de la il·luminació exterior en nivells tolerables.

Aquestes modificacions recomanen que es revisi el Decret 190/2015, de 25 d'agost, per un costat pel que fa a la tipologia de les làmpades permeses a Catalunya, i per altre pel que fa als valors límits i altres preceptes que siguin subjecte de variacions.

5. Finalment, de l'aplicació de la norma es desprèn la necessitat de desenvolupar amb més detall l'apartat corresponent al règim de control. L'article 25 de la Llei 6/2001, de 31 de maig, estableix, en el seu apartat 3, que el compliment de les prescripcions en matèria de prevenció de la contaminació lumínica incloses en els permisos ambientals, ha d'esser comprovat com a màxim cada 6 anys, i que sempre que sigui possible aquestes actuacions de comprovació s'han de portar a terme en el marc del control ambiental periòdic o de la inspecció periòdica integrada dels establiments. Aquesta previsió es complementa amb l'article 22 del Decret 190/2015, de 25 d'agost, on s'especifica el marc competencial pel que fa al règim de control de les activitats.

Mentre que la comprovació de l'estat de la instal·lació d'il·luminació d'una petita activitat on hi ha 5 punts de llum exteriors, per posar un exemple habitual, es pot fer perfectament

en el marc d'una inspecció o control integrats, la realització dels controls periòdics de comprovació per a grans instal·lacions industrials, on hi pot haver centenars o inclús milers de punts de llum a verificar, aconsella desplegar un sistema de control específic per a aquestes grans instal·lacions que faciliti la verificació periòdica de les prescripcions de la manera més racional i simple possible.

Altra documentació d'interès:

-Web del Departament de Territori i Sostenibilitat, La Contaminació lumínica:

http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/atmosfera/contaminacio_luminica/

-Prevenió de la contaminació lumínica:

http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/atmosfera/contaminacio_luminica/material_de_sensibilitzacio_ambiental/Prevencio_contaminacio_luminica.pdf